

การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ
ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

THE DEVELOPMENT OF A MODEL OF THE MANAGEMENT OF THE LEARNING
RESOURCES FOR SKILLS OF CAREER FOR EMPLOYMENT AT THE MENTAL
RETARDATION SCHOOL GROUP 7 THE SOUTH REGION UNDER THE BUREAU FOR
SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION

สุพัตรา บุญประดิษฐ์^{1*}, มัทนียา พงศ์สุวรรณ² และ ญาณิศา บุญจิตรี³
Supattra Boonpradit^{1*}, Mattaniya Phongsuwan² and Yanisa Boonchit³

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 272 ถ. สุราษฎร์-นาสาร ต.ขุนทะเล อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84100 ประเทศไทย^{1, 2, 3}
Suratthani Rajabhat University, 272 Surat-Nasan Rd, Khuntalay, Muang, Surat Thani 84100 Thailand^{1, 2, 3}

*Corresponding author E-mail: bowiiboonpradit@gmail.com

(Received: 27 Jun, 2023; Revised: 30 Oct, 2024; Accepted: 6 Nov, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นการศึกษาแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 129 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จำนวน 22 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ของเนื้อหา และนำเสนอโดยความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Output) องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ และ 3) รูปแบบแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้, ทักษะอาชีพ, โรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตร์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

²⁻³ อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of research were to study the current status of the managing learning resources for career skills, develop a model of managing learning resources for career skills, and evaluate the suitability and feasibility of the model for employment at Mental Retardation School Group 7 in the management of the learning resources for career skill the South Region under the Bureau for Special Education Administration. It was a mixed-methods research. The sample consisted of 129 administrators and teachers from the Mental Retardation School Group 7 the South Region under the Bureau for Special Education Administration, selected by simple random sampling. The sampling group was the 22 experts by using purposive sampling. Data were collected by a questionnaire, the evaluation form of structural interview, the evaluation form of the model's suitability and feasibility. The data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation. Qualitative data were analyzed by content analyze and content grouping.

The research results revealed that: 1) the current status of managing learning resources for career skills was overall high, 2) the model for managing learning resources for career skills, consisted of four components: 1. plan, 2. do, 3. check, and 4. develop product the condition of the success and 3) the model for managing learning resources for career skills was overall high and the manual for using the model was suitable and highly feasible.

KEYWORDS: Model, Learning Resources Management, Career Skills, Mental Retardation School

บทนำ

การจัดการศึกษามีความสำคัญต่อการสร้างคนให้มีคุณภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพที่มั่นคง สถานการณ์ปัจจุบันมีการแข่งขันสูง อัตราคนว่างงานสูงขึ้น โดยเฉพาะคนพิการ ส่งผลให้คนพิการไม่มีรายได้ และต้องเป็นภาระของครอบครัว สังคม จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ (Office of the Education Council, 2019) ได้กำหนดไว้ในหมวด 2 เรื่อง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษามาตรา 10 กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา จึงเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับคนพิการได้รับความรู้ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพและสร้างรายได้แก่ครอบครัว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การพัฒนาคนพิการให้มีทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานภาครัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุนให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรี เท่าเทียมกับผู้อื่น สามารถช่วยเหลือตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีที่สุดนั้นต้องเรียนรู้จากประสบการณ์และการลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างทักษะอาชีพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อบริหารจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ เพราะแหล่งเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และกระตุ้นให้เกิดความสนใจใคร่รู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จนเกิดทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ อย่างยั่งยืน เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน แหล่งเรียนรู้ต้องเกิดจากการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินการของครู ผู้เรียน องค์กร ชุมชน และความร่วมมือของทุกฝ่าย การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายในระดับต่าง ๆ เสมือนกลไกที่เป็นแรงผลักดันให้ดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง (Tahom & Yangnok, 2019)

โรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่าผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพน้อยมาก เนื่องจากขาดโอกาสการส่งเสริมสนับสนุนในการจ้างงาน ขาดทักษะความชำนาญในการทำงาน ขาดกระบวนการคิดวิเคราะห์รวมถึงการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ไม่สามารถทำงานทั้งหมดได้ด้วยตนเองเหมือนคนปกติหรือสังคมทั่วไป ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือสมอง สอดคล้องกับข้อมูลการประกอบอาชีพของคนพิการในภาพรวมของประเทศ พบว่า มีคนพิการไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 51.22 ส่งผลให้ไม่มีรายได้มาเลี้ยงชีพและครอบครัว (Department of Empowerment of Persons with Disabilities, 2023) การพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับคนพิการจึงมีความสำคัญเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพได้ต้องมีการนำแหล่งเรียนรู้อมาใช้ แต่โรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ ยังไม่มีรูปแบบของแหล่งเรียนรู้ด้านทักษะอาชีพที่ชัดเจนในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของผู้เรียน เพื่อฝึกประสบการณ์นำไปสู่การสร้างรายได้และเลี้ยงชีพตนเองได้ในอนาคต รวมถึงการที่มีแหล่งเรียนรู้จำนวนมากแต่ยังไม่มีการส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนอย่างจริงจังและไม่มีการจัดทำทะเบียนหรือข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการศึกษาของชไมพร ดิสถาพร (Disathaporn, 2021) ที่ศึกษาปัญหาของแหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ในประเทศไทย พบว่า ปัจจุบันแหล่งเรียนรู้ที่มียังขาดการวางแผน การบริหารจัดการ การดูแลรักษาแหล่งเรียนรู้ทั้งประเภทบุคคลและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณพัชรธิกา ปิติเลิศศิริกุล (Pitilerdsirikul, 2019) ที่พบว่า แหล่งเรียนรู้มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ และไม่มีการวางแผนการบริหารจัดการ ดังนั้นแหล่งเรียนรู้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบเพื่อให้การดำเนินงาน

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่เป้าหมายของแหล่งเรียนรู้ นั้น ๆ (Phookphu, 2020)

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวมา จึงเห็นควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนสังกัดอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางขับเคลื่อนโรงเรียนในการบริหารงานและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อม ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเทคโนโลยีที่ทันสมัยเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความรู้ มีทักษะอาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่

การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นบุคลากรที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดการ
3. ด้านบุคลากร
4. ด้านงบประมาณ
5. ด้านวัสดุ อุปกรณ์
6. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้

รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

- 1) ปัจจัยนำเข้า
- 2) กระบวนการ
- 3) ผลผลิต
- 4) เงื่อนไขความสำเร็จ
- 5) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) แบ่งการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 180 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 193 คน (Special Education Bureau, 2022)

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 129 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 8 คน และครูผู้สอน 121 คน กำหนดขนาดกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีค่าความเชื่อมั่น .94

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา

2. สร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (ฉบับร่าง) แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. นำแบบสอบถามฯ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหากับข้อคำถาม มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00

4. นำแบบสอบถามฯ มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ 2566 โดย

ส่งแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Form ไปยังกลุ่มเป้าหมายจำนวน 129 คน ได้รับการตอบกลับ จำนวน 129 คน คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์การตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ 9 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 2 คน และครูผู้สอนรายวิชาทักษะอาชีพ 3 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ อย่างน้อย 3 ปี

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

2. แบบตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของรูปแบบและคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ฯ

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฯ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ฯ (ฉบับร่าง) เสนอผู้เชี่ยวชาญ

3 คน ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) เป็นรายข้อ ได้ค่า IOC เท่ากับ .90

2. แบบตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของรูปแบบและคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบตรวจสอบและแบบประเมินรูปแบบ

2.2 สร้างแบบตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของรูปแบบและคู่มือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.3 นำแบบตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของรูปแบบและคู่มือรูปแบบแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา โดยจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอโดยความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนรายวิชาทักษะอาชีพของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 22 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ 2 คน และครูผู้สอนรายวิชาทักษะอาชีพ 15 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ อย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป

เครื่องมือการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

2. สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือรูปแบบแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม นำมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยไปยังผู้ตอบแบบประเมินแล้วขอให้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัยในรูปแบบออนไลน์ Google Form

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยเก็บแบบสอบถามออนไลน์ Google Form เพื่อนำข้อเสนอแนะและประเด็นความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ จำนวน 22 ชุด เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 มาตรวจสอบความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน

เฉพาะความพึงการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพึงการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมทุกด้าน

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการวางแผน	3.98	0.94	มาก	5
2. ด้านการจัดการ	4.16	0.54	มาก	3
3. ด้านบุคลากร	4.54	0.48	มากที่สุด	1
4. ด้านงบประมาณ	4.37	0.48	มาก	2
5. ด้านวัสดุ อุปกรณ์	4.00	0.43	มาก	4
6. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้	3.90	0.67	มาก	6
รวม	4.16	0.59	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า โรงเรียนเฉพาะความพึงการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.16, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.54, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.37, S.D. = 0.48) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.90, S.D. = 0.67)

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพึงการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ

1. คน (Man) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ
2. งบประมาณ (Money) ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณและระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

3. วัสดุอุปกรณ์ (Material) ได้แก่ คู่มือแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ
4. การบริหารจัดการ (Management) ได้แก่ กำหนดนโยบายและเป้าหมายการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) การบริหารจัดการเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) มี 4 ขั้นตอน และมีการสร้างเครือข่ายเป็นกลไกการขับเคลื่อน

1. การวางแผน (Plan) ได้แก่ การวางแผนการจัดการ การนิเทศ การกำกับ การติดตามดูแล และการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้
2. กระบวนการดำเนินงาน (Do) ได้แก่ การบูรณาการกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรทรัพยากร และรายงานผลการบริหารจัดการ
3. การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ รวบรวมข้อมูล และตรวจสอบกระบวนการทำงานว่าเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่
4. การพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ ปรับปรุงและพัฒนางานการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Output) คือ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการทำงานไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติและตัดสินใจ

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ชุมชน จะต้องได้รับการพัฒนาหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการทำงานสำหรับผู้เรียนตามตัวชี้วัด เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและเกิดความตระหนักร่วมกัน

3. โรงเรียนและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

จากผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการทำงานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคได้สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นำมาสร้างเป็นภาพประกอบ ดังภาพที่ 2

รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการทำงาน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคได้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการทำงานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคได้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการทำงานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคได้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1. ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.43	0.53	มาก
1.1 หลักการและเหตุผล	4.46	0.48	มาก
1.2 วัตถุประสงค์	4.48	0.54	มาก
1.3 องค์ประกอบ	4.42	0.54	มาก
2. ความเป็นไปได้ของรูปแบบ	4.40	0.52	มาก
2.1 หลักการและเหตุผล	4.45	0.42	มาก
2.2 วัตถุประสงค์	4.48	0.44	มาก
2.3 องค์ประกอบ	4.39	0.53	มาก
3. ความเหมาะสมของคู่มือ	4.43	0.37	มาก
3.1 ตอนที่ 1 บทนำ	4.47	0.34	มาก
3.2 ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.49	0.51	มาก
3.3 ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามรูปแบบ	4.36	0.28	มาก
3.4 ตอนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้	4.40	0.36	มาก
4. ความเป็นไปได้ของคู่มือ	4.41	0.29	มาก
4.1 ตอนที่ 1 บทนำ	4.42	0.18	มาก
4.2 ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.38	0.40	มาก
4.3 ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามรูปแบบ	4.46	0.32	มาก
4.4 ตอนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้	4.36	0.26	มาก
รวม	4.42	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเหมาะสมของคู่มือและความเหมาะสมของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.37$) และ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.53$) ตามลำดับ รองลงมา คือ ความเป็นไปได้ของคู่มือ ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.29$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความเป็นไปได้ของรูปแบบ ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.52$)

สรุปผลการวิจัย

1. โรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

มีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศ การกำกับ การติดตามดูแล และการประเมินแหล่งเรียนรู้

2. รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการบริหารจัดการ (Management) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) การบริหารจัดการเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำมี 4 ขั้นตอน และมีการสร้างเครือข่ายเป็น

กลไกการขับเคลื่อน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข (Act) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Output) คือ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ และองค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

3. รูปแบบแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ในด้านการวางแผน และด้านการนิเทศ การกำกับ การติดตามดูแล และการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ยังขาดการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นระบบอย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีแนวทางรูปแบบการบริหารจัดการ รวมถึงขาดความรู้ในการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่วัณน ลาพิงศ์ (Laphing, 2019) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพ ในการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำเอาเทคนิค วิธีการ กระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันชัย ไชยชนะ (Chaichana, 2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ขาดการวางแผน และขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการ

แหล่งเรียนรู้ เช่นเดียวกับสุทธิตรา ทองอ่อน (Tongoon, 2022) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ระดับปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การดำเนินงานบริหารแหล่งเรียนรู้ เนื่องจากขาดการดำเนินงานแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาที่ไม่ชัดเจน ทั้งด้านการวางแผน การจัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล การควบคุม กำกับ และติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

2. ผลการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Material) และการบริหารจัดการ (Management) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยทั้ง 4 นี้เป็นปัจจัยพื้นฐานของการบริหารในการบรรลุจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหาร คือ ทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุด โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการงบประมาณ ที่มีให้เกิดประสิทธิภาพ การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด ทั้งนี้จะต้องมีระบบการบริหารจัดการ การวางแผนที่ดี เพื่อประสานให้ปัจจัยทั้ง 4 นี้ ให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ ดังเช่น ศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ (Bupphacharoen, 2020) กล่าวว่า หลักการ 4M เป็นกลุ่มปัจจัย (Factors) เพื่อนำไปสู่การแยกแยะปัญหาสาเหตุต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี ประกอบด้วย 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุ (Materials) และ 4) การบริหารจัดการ (Management) สอดคล้องกับการวิจัยของสุรชัย พรหมปากดี (Phrompakdee, 2022) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ปัจจัยในการบริหาร 4M เป็นทรัพยากรการบริหารจัดการพื้นฐานที่ทุกหน่วยงานนิยมใช้ และครอบคลุมรูปแบบ

การบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการ เพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยดังกล่าวนี้

2.2 กระบวนการ (Process) การบริหารจัดการ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) มี 4 ขั้นตอน และมีการสร้างเครือข่ายเป็นกลไกการขับเคลื่อน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข (Act) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่มีคุณภาพ โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ที่ได้รับการยอมรับและสามารถนำมาใช้ได้อย่างเป็นระบบ ดังที่ Deming (2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนต่อการประกอบอาชีพของคำ วงศ์เทพ (Wongthep, 2021) โดยมีวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการติดตามและตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ และ 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่นเดียวกับผลการศึกษานวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ของกัญเกียรติ แดงสีดา (Dangseeda, 2021) พบว่า ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามรูปแบบของวงจรคุณภาพ (PDCA) คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานบริหารแหล่งเรียนรู้ (Do) การตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารแหล่งเรียนรู้ (Check) และการสรุป รายงานผล ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารแหล่งเรียนรู้ (Action) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาองค์ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

2.3 ผลผลิต (Output) คือ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องฝึกทักษะอาชีพซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เป็นประจำอย่างมีลำดับขั้นตอน และต้องเป็นอาชีพที่ง่ายไม่ซับซ้อน ฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนเกิดทักษะและความชำนาญในงานนั้น ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของศฤงคาร ใจปันทา (Jaipanta, 2021) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่า ด้านผลลัพธ์นั้น ผู้เรียนสามารถทำงานกับผู้ปกครอง ประกอบอาชีพอิสระ และทำงานในสถานประกอบการ เนื่องจากมีการฝึกเป็นประจำอย่างต่อเนื่องจนเกิดทักษะและความชำนาญ หรือการประกอบอาชีพที่ง่าย ขั้นตอนในการทำงานที่ไม่ซับซ้อน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญในอาชีพที่ตนเองถนัดและเป็นอาชีพที่สามารถทำได้ในชุมชนของตนเอง เช่นเดียวกับการศึกษาของสายเพ็ญ บุญทองแก้ว (Boonthongkaew, 2021) ที่พบจากการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียน มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ 3) ด้านผลผลิต ผู้เรียนมีทักษะอาชีพในการประกอบอาชีพ และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จเป็นองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม

2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ คือ ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับศักยภาพและความพร้อมของโรงเรียน จะต้องสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการบริหารจัดการ ส่งผลต่อผู้เรียนที่เป็นผลผลิตของการดำเนินการให้สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้อย่างสมบูรณ์ ดังที่ ศฤงคาร ใจปันทา (Jaipanta,

2021) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และพบว่าบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ โรงเรียน ผู้ปกครอง สถานประกอบการ และชุมชน/หน่วยงานอื่น การบริหารเชิงกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์ การดำเนินกลยุทธ์ การประเมินผลและปรับปรุงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สอดคล้องกับการศึกษาของ สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (Boonthongkaew, 2021) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่าในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ไปใช้จะต้องมีการกำหนดเงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน และเช่นเดียวกับการพัฒนาแบบศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพของโรงเรียนในเครือข่ายวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ของ เคนฤดี เครือเหล่า (Krualao, 2021) พบว่าเงื่อนไขความสำเร็จประกอบด้วย 1) ผู้นำศูนย์การเรียนรู้ มีความรอบรู้ 2) มีการพึ่งพาตนเอง 3) มีความสุขเป็นที่ตั้ง 4) เห็นคุณค่า ซึ่งเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในเป้าหมายที่สูงขึ้นและเกิดประสิทธิภาพต่อศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพต่อไป

3. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม 7 ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้สังเคราะห์จากเอกสาร หลักการ แนวคิด และทฤษฎี รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานและปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา

ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนทักษะอาชีพซึ่งได้พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะที่ครอบคลุม ทำให้รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ต่อการนำไปใช้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Willer (1967) ที่กล่าวว่า การพัฒนาแบบนั้นอาจจะเกิดขึ้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นสองตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ ดังนั้น รูปแบบที่ดีจึงต้องมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีกระบวนการวัดที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการพัฒนาแบบศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพของโรงเรียนในเครือข่ายวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ของเคนฤดี เครือเหล่า (Krualao, 2021) โดยได้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพด้วยแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือ พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก และคู่มือการใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับกัญเกียรติแดงสีดา (Dangseeda, 2021) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยได้สอบถามความเป็นไปได้ในการนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัลมาใช้ ด้วยแบบสอบถามพบว่า แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และผลการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ของสายเพ็ญ บุญทองแก้ว (Boonthongkaew, 2021) ได้ทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบด้วยแบบสอบถาม พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการนิเทศ การกำกับ การติดตามดูแล และ

การประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควร กำหนดโครงสร้างการทำงานด้านการนิเทศ การกำกับ และการติดตามดูแล โดยคัดเลือกบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นผู้รับผิดชอบ รวมทั้งการกำหนดรูปแบบหรือตัวชี้วัด ในกระบวนการไว้อย่างชัดเจน พร้อมจัดทำแผนผังหรือ ปฏิทินกระบวนการทำงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

2. ด้านการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควร สนับสนุนและส่งเสริมให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ดำเนินการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อร่วมกัน ขับเคลื่อนแนวคิดรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้ตระหนักถึงความสำคัญ ของแหล่งเรียนรู้และความสำเร็จของผู้เรียนที่ได้ประกอบ อาชีพมากขึ้น

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ สำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษหรือภาคีเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรวางแผนและ จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้มีความพร้อมที่จะพัฒนา แหล่งเรียนรู้ให้มีทรัพยากรเพียงพอ เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ ถาวรและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ โรงเรียน เฉพาะความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา ในสังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยนำรูปแบบที่สร้างขึ้น ไป ทดลองใช้เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นและนำมาปรับปรุงพัฒนา รูปแบบให้มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างโรงเรียนต้นแบบ ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อ การมีงานทำ สำหรับคนพิการ บกพร่องทางสติปัญญา และขยายผลไปยังโรงเรียนอื่น

2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าพัฒนาครูเพื่อใช้แหล่ง เรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะ ความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา ในสังกัดสำนักบริหาร งานการศึกษาพิเศษ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษา ผลลัพธ์จากการใช้แหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Boonthongkaew, S. (2021). *Development of a school administration model for developing career skills of students in schools under Suratthani Primary Educational Service Area Office 2*. (Master of Education Thesis, Educational Administration, Suratthani Rajabhat University). [In Thai]
- Bupphacharoen, S. (2020). *Administrative factors affecting effectiveness of school administration under the Office of Secondary Educational Service Area in Nakhon Phanom*. (Master of Education Thesis, Educational Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University). [In Thai]
- Chaichana, W. (2022). *Development of learning resource management manual for small schools in Pua District School Network 4 under Nan Primary Educational Service Area Office 2*. (Master of Education Thesis, Educational Administration, Udonthani Rajabhat University). [In Thai]
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Dangseeda, K. (2021). Digital age and guidelines for managing learning resource in schools under The Office of Phitsanulok Primary Educational Service Area 1. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(6), 45–59. [In Thai]
- Deming, W. E. (2004). *Out of the crisis*. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.
- Department of Empowerment of Persons with Disabilities. (2023). *Situation of persons with disabilities*. Retrieved from <https://www.dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation> [In Thai]

- Disathaporn, C. (2021). *Development of learning resources and learning network*. Bangkok: Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Jaipanta, S. (2021). *A participatory management model to promote employment for students with intellectual disabilities in special education bureau*. (Master of Education Thesis, Educational Administration, Naresuan University). [In Thai]
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Krualao, D. (2021). *Development of a model career learning center of schools in the Vibhavadi Network under Surat Thani Primary Educational Service Area Office 2*. (Master of Education Thesis, Educational Administration, Suratthani Rajabhat University). [In Thai]
- Laphing, W. (2019). *The administration of learning resources based on the King's Philosophy of Rajapranugroh School 15 (Wiangkaosaenpuwittayaprasat)*. (Master of Education Thesis, Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University). [In Thai]
- Office of the Education Council. (2019). *Office of the Education Council Ministry of Education Kingdom of Thailand*. (4th ed.). Bangkok: Prikwarn Graphic co., Ltd. [In Thai]
- Phookphu, W. (2020). *Components of learning resource development*. Retrieved from <https://www.randdcreation.com/content/2992/> [In Thai]
- Phrompakdee, S. (2022). *Administrative factors affecting effectiveness of school administration under the Office of Secondary Educational Service Area in Nakhon Phanom*. (Master of Education Thesis, Educational Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University). [In Thai]
- Pitilerdsirikul, N. (2019). Strategies for learning resources management for excellence of Rajapark Institute. *Journal of MCU Nakhondhat*, 6(8), 4149–4165. [In Thai]
- Special Education Bureau. (2022). *Document of education provision for person with disabilities, development of collaborative inclusion*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. [In Thai]
- Tahom, U. & Yangnok, S. (2019). Guidelines for developing skills and knowledge of social development students in Faculty of Humanities and Social Sciences at Buriram Rajabhat University to become smart developers. *Journal of Research and Development, Buriram Rajabhat University*, 14(2), 85–98. [In Thai]
- Tongoon, S. (2022). A study of problems in learning resource administration of schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1. *Education Journal, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University*, 1, 1–11. [In Thai]
- Willer, R.H. (1967). *Leader and leadership process*. Boston: Irwin / McGraw–Hill.
- Wongthep, K. (2021). *A study of learning resource management of the schools in Maelanoi District under the Office of Mae Hong Son Education Service Area Region 2*. (Master of Education Thesis, Educational Administration, Chiang Mai Rajabhat University). [In Thai]